

Ministerie Economische Zaken en Klimaat
Mevrouw Mr. Drs. M.A.M. Adriaansens
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Koninklijke PostNL B.V.
Postbus 30250
2500 GG 's-Gravenhage
www.postnl.nl

Den Haag, 14 december 2022

Geachte mevrouw Adriaansens,

Het realiseren van een toekomstbestendige postdienstverlening in Nederland gaat ons allebei nauw aan het hart. Al meer dan 220 jaar draagt PostNL de verantwoordelijkheid voor de postbezorging in Nederland. Tegelijkertijd zijn daarbij wettelijke kaders van uw ministerie nodig waarbinnen dit zo bereikbaar, betrouwbaar en betaalbaar mogelijk kan worden gerealiseerd. Onlangs heeft u aangekondigd de gevolgen van de gewijzigde postmarkt nader te willen bestuderen en daarom wat meer tijd te nemen voor een zorgvuldige behandeling van de aanpassing van de huidige Postwet. Dit om te kijken of de wijzigingen aansluiten op de veranderende marktomstandigheden. Graag willen wij in deze brief onze visie op de postmarkt geven. Daarbij steunen wij volledig uw uitgangspunt dat het wijzigen van de Postwet op een goede maar voortvarende manier moet gebeuren en moet zorgen voor rust en stabiliteit op deze markt.

De situatie op de postmarkt

De digitale concurrentie zet de postdienstverlening onder druk. Mensen communiceren steeds meer digitaal en zijn daardoor de afgelopen jaren steeds minder post gaan verzenden. Zo worden fysieke bankafschriften alleen nog bij uitzondering verstuurd, heeft de overheid in veel gevallen een digitale omgeving voor communicatie met burgers en bedrijven en wordt persoonlijke communicatie steeds minder via de post, maar juist via apps of e-mail verstuurd. Hierdoor daalt het aantal poststukken dat verstuurd wordt jaarlijks met ongeveer 10 procent. In de afgelopen 10 jaar betekent dat een daling van het postvolume van bijna 60 procent en de verwachting is dat deze daling doorzet. Als gevolg van deze krimp nemen de kosten per poststuk toe, wat leidt tot een opwaartse prijsdruk voor brieven.

Post heeft echter nog steeds een belangrijke functie en als enige postbedrijf met een landelijk dekkend netwerk hebben wij een maatschappelijke verantwoordelijkheid op deze markt. PostNL is als beursgenoteerde onderneming de trotse uitvoerder van de Universele Postdienstverlening (UPD). Wij zorgen, zonder financiële steun vanuit de overheid, voor voldoende brievenbussen en servicepunten bij iedereen in de buurt en collecteren en bezorgen de briefpost vijf dagen in de week (voor rouw- en medische post doen we dat zes dagen in de week). Het belang van post is tijdens de Covid-19 pandemie nog maar eens onderstreept. Denk aan het versturen van vaccinatiepост en zelftests door de overheid en het briefstemmen.

Postbezorging is ook een arbeidsintensief proces. Het zorgt voor werkgelegenheid voor ruim 27.500 mensen met een arbeidsovereenkomst binnen ons postbedrijf. Daarvan zijn 16.500 mensen aan het werk als postbezorger, die direct een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd krijgen als ze voor PostNL komen werken. Een groeiend aandeel van onze postbezorging en sorteerwerkzaamheden wordt gedaan door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, zowel in dienst van PostNL als bij een van de 21 sociale werkbedrijven waarmee wij succesvol samenwerken. Om de kwaliteit en betaalbaarheid van de postdienstverlening in stand te houden moet de markt zich aanpassen aan de steeds veranderende omstandigheden. Dat doen we bij PostNL dan ook voortdurend, mede om zo kostenbesparingen te realiseren en de postdienstverlening betaalbaar te houden. Voor alle medewerkers in de postsector is het van belang dat we op een maatschappelijk en sociaal verantwoorde manier met de volumedalingen in de postmarkt omgaan en daarbij de werkgelegenheid op een geleidelijke en gecontroleerde manier afbouwen richting de toekomst. Daarvoor is stabiliteit in de postmarkt noodzakelijk.

Noodzakelijke consolidatie

In de jaren voor de consolidatie tussen PostNL en Sandd is de situatie op de postmarkt in diverse (externe) rapporten uitvoerig onderzocht. Al deze rapporten benadrukken de ernstige gevolgen van de volumekrimp voor onder meer de continuïteit van de postdienstverlening en de uitvoering van de UPD. Want de jaarlijkse grote kostenbesparingen en gematigde prijsstijgingen waren onvoldoende om de financiële effecten van de volumekrimp op te vangen en de winst van het postbedrijf van PostNL nam voorafgaand aan de consolidatie met Sandd jaarlijks gemiddeld met €30 mln. af. Ook de beleidsdocumenten van uw ministerie in de afgelopen jaren, benadrukken het belang van deze continuïteit en de noodzaak voor consolidatie.

In deze context is de fusie tussen PostNL en Sandd in oktober 2019 tot stand gekomen, om zo de landelijke postdienstvoorziening rendabel te blijven uitvoeren. Met het toevoegen van de postvolumes van Sandd kunnen we het postnetwerk op de meest effectieve manier langer in stand houden. Dit omdat onnodige dubbele kosten vermeden worden, de benuttingsgraad omhoog is gegaan en de prijzen per poststuk laag kunnen blijven. Ook hebben we alle 11.000 postbezorgers van Sandd een baan aangeboden, is een schoksgewijze afbouw van werkgelegenheid voorkomen en is financiële overheidssteun om de postdienstverlening destijds in stand te houden niet nodig geweest. Deze afwegingen vormden ook de basis bij het destijds verlenen van de vergunning voor de fusie. In de uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) is weliswaar deze vergunning voor de fusie op principiële gronden vernietigd, maar hiermee is geen inhoudelijk oordeel geveld en is niks afgedaan aan de geschetste situatie.

Toekomstbestendige toegang tot het postnetwerk

Gelet op de geschetste situatie op de postmarkt hebben alle betrokkenen, dus consumenten, zakelijke klanten en de vele mensen die in de markt werkzaam zijn, er net als PostNL belang bij dat een goed functionerend landelijk postnetwerk in stand blijft. Voor andere postvervoerders is dit van belang voor de afhandeling van het deel van hun briefpost die ze niet via hun eigen netwerk kunnen bezorgen. Het voorliggende wetsvoorstel voorziet in een belangrijke wijziging voor de toegang tot ons netwerk voor deze bedrijven. Dit zal duidelijkheid bieden nu er door de vernietiging van de vergunning en de bijbehorende voorwaarden geen toegangsverplichting meer geldt. Desalniettemin houden we tot die tijd de voorwaarden voor postvervoerders in stand zoals die door uw ministerie zijn opgenomen.

U geeft aan in de komende periode te kijken of de verdere invulling van de toegangsverplichting tot ons netwerk moet worden aangescherpt, waarbij de concrete uitwerking is voorzien in lagere regelgeving. In het verleden hebben we gezien dat te ruime toegangsvoorwaarden met als doel concurrentie te stimuleren grote financiële gevolgen hebben. Doordat de toegangstarieven voor postvervoerders lager liggen dan de tarieven die klanten bij PostNL betalen, gaat het verlenen van toegang voor hetzelfde poststuk dus ten koste van de marge die al onder druk staat – en daarmee op termijn ten koste van de betaalbaarheid en kwaliteit van het poststuk, waaronder ook de poststukken van de UPD.

Natuurlijk mogen andere postvervoerders van ons netwerk gebruik blijven maken. Het verlenen van toegang aan postvervoerders met een eigen bezorgnetwerk (veelal uitgevoerd door medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt) staat voor ons niet ter discussie. Maar het verlenen van toegang kent ook beperkingen. Het kan niet bedoeld zijn om een bedrijfsmodel te ondersteunen van partijen zonder een eigen bezorgnetwerk dat enkel is gericht op het innen van de marge zonder daarbij op een duurzame manier een bijdrage te leveren aan de werkgelegenheid op de postmarkt. In zo'n geval maken partijen oneigenlijk gebruik van de voorwaarden, door commercieel voor een hogere prijs een dienst aan zakelijke klanten te verkopen en vervolgens fysiek die volumes weer via het PostNL netwerk voor een lagere toegangsprijs te verzenden. Voor de stabiliteit op de postmarkt is het daarom van groot belang dat in een nieuwe Postwet goede kaders voor duidelijke en toekomstbestendige afspraken over eisen, voorwaarden en tarieven voor toegang tot ons netwerk worden opgesteld. Waarbij rekening wordt gehouden met de continuïteit van het landelijk dekkende postnetwerk.

Tot slot

De volumekrimp heeft zich ook in de jaren na de consolidatie doorgezet en lijkt ook de komende jaren niet te stoppen. Daarnaast is er sinds dit jaar sprake van bijzonder hoge inflatie waarbij met name de stijging in de energiekosten, huisvestingskosten en loonkosten grote impact hebben op het resultaat van PostNL. Deze hoge kostenstijging kunnen we niet volledig doorrekenen in onze prijsstijgingen. De financiële resultaten van het postbedrijf in de afgelopen drie kwartalen bevestigen dat er is op dit moment geen reden om aan te nemen dat dit in het komende jaar zal veranderen.

Een goed werkende, bereikbare, betrouwbare, en betaalbare postvoorziening is in ons land echter nog steeds van grote maatschappelijke waarde, zoals ook blijkt uit de UPD-evaluatie van eerder dit jaar. Daarom is het cruciaal dat het nieuwe wettelijke kader op korte termijn van kracht wordt en zo zekerheid biedt aan alle betrokkenen. Maar ook dat het een kader is dat toekomstbestendig is voor zowel consumenten, afnemers, postvervoerders en alle mensen die werkzaam zijn in de postbezorging. In de toekomst willen wij ons, net als in de afgelopen 220 jaar, nog steeds met volle overtuiging inzetten voor een kwalitatief hoogwaardige postdienstverlening. Wij hebben er vertrouwen in dat dit mogelijk is wanneer er onder leiding van uw ministerie een gedegen en brede afweging van de verschillende belangen wordt gemaakt.

Met vriendelijke groeten,

Herna Verhagen
CEO